

RUDOLF SWOBODA (1859-1914)

Ábrándozó | *Dreamer*, 1903

Olaj, vászon | Oil on canvas, 61,5x92 cm

Jelezve jobbra fent | Signed above right: Rudolf Swoboda 1903

Kezdő ár | Starting price: 3 000 000 Ft | 8 219 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimate: 13 699 – 24 658 EUR

2. Rudolf Swoboda: Hölgy japán kosztümben, 1894 magántulajdon

2. Székely Bertalan: Japán nő, 1871 Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

1886. április 22-én Viktória angol királynő a következő sorokat jegyezte be naplójába: „Mindössze huszonhat éves, a neve Swoboda és nagyon tehetséges.” Bár a bécsi származású Rudolf Swoboda ekkor még csak egy éve tartózkodott Londonban, a királynő elismerő megjegyzését megrendelések sora követte. Viktória első alkalommal az Arany Jubileumára érkező indiai alattvalóiról rendelt tőle portrészorozatot, mely annyira elnyerte tetszését, hogy 1886-ban további portrémegbízásokkal Indiába küldte. Az utazás és a misztifikált kelet festői tapasztalata nem volt újdonság Swoboda számára: a művész Bécsben nagybátyjánál, a bécsi orientalista iskola alapítójánál, Leopold Carl Müllernél végezte tanulmányait.² Müllerral már 1879-ben járt Kairóban, ahova a nyolcvanas években több alkalommal visszatért. Az egyiptomi utazásai alatt festett orientalista zsánerképeit és kivételes technikai felkészültségéről és pszichológiai érzékenységéről tanúskodó portréit először 1883-ban mutatta be a bécsi Künstlerhaus kiállításán. Indiai megbízását követően 1888-tól Londonban, majd 1892-től Bécsben az arisztokrácia kedvelt portréfestőjeként alkotott.³

Swoboda most aukcióra kerülő lírai hangvételű női portréja az életműben több szempontból is egyedinek számít és bizonyítja a művész kísérletező hajlandóságát. Bár Swoboda angol és osztrák modelljeit általában kortárs európai öltözkémben ábrázolta, jelen esetben az arcát kecsesen kézfejére hajtó, Lawrence Alma-Tadema nőalakjainak eleganciáját idéző hölgy keleties kosztümöt visel. A japán viseletre emlékeztető vörös selyemköntös vélhetően azonos a művész 1894-es, *Hölgy japán kosztümben* című festményén ábrázolt ruhadarabbal.⁴ A japán kultúra az 1870-es évektől kezdve rendkívüli népszerűségnek örvendett az európai közönség körében. Divatos részévé vált az öltözködésnek, a lakberendezésnek és a díszítőművészetnek, így természetesen gyakran megjelent az akadémikus hagyományt követő művészek alkotásain is.⁵ Swoboda festményének japán paravánt idéző háttere, kép síkját hangsúlyozó lendületes ornamentika azonban sejteti, hogy a művész érdeklődése túlmutatott az öltözködés deskriptív funkcióján és a nyugati képi gondolkodást forradalmasító japán művészet konvenciói is foglalkoztathatták.

A képen az alak térbelisége, a virtuóz anyagszerűséggel megfestett szőrme és selyemköntös izgalmas feszültséget teremt a háttér dekoratív síkszerűségével. Az ornamentika prominens szerepében, illetve a nőalak visszafogott érzékiségében a kortárs bécsi szecesszió törekvéseinek lenyomata is visszaköszön.

SODICS DOMINIKA

3. Lawrence Alma-Tadema: Cseresznyék, 1872 magángyűjtemény

1 Royal Archives QVI 22 April, 1886. Idézi: Mathur, Saloni: *India by Design. Colonial History and Cultural Display*. Berkeley, Los Angeles, London, 2007. 87.
2 Morton, Marsha: Rudolf von Eitelberger and Leopold Carl Müller: Constructing a Genre of Viennese Orientalism. In: *Rudolf Eitelberger von Edlberg: Netzwerker der Kunstwelt*. Ed. by: Eva Kernbauer, Patrick Werkner, Raphael Rosenberg, et al, Vienna, 2019. 310.
3 Zemen, Herbert: *Der Orientaler Rudolf Swoboda 1859-1914. Leben und Werk*. Wien, 2004.
4 Rudolf Swoboda: *Hölgy japán kosztümben*, 1894, magántulajdon
5 Hartman, Elwood: Japonisme and Nineteenth-Century French Literature. *Comparative Literature Studies*. Vol. 18. (1981) Nr. 2. 141-166.